

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: **J. M.**
bytem Xxx, Xxx
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Xxx, Xxx
zastoupený Mgr. Františkem Drlíkem, advokátem, se sídlem náměstí Míru
9, Šumperk

proti

žalované: **Vězeňská služba České republiky**
se sídlem Soudní 988/1, Praha 4

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením žalované spočívajícím v používání donucovacích prostředků u žalobce

t a k t o :

- I.** Žaloba **se odmítá** v části, v níž se žalobce domáhal vyslovení nezákonnosti při používání donucovacích prostředků během soudních jednání.
- II.** Žaloba **se zamítá** v části, v níž se žalobce domáhal vyslovení nezákonnosti používání donucovacích prostředků během eskorty z Vazební věznice Praha – Pankrác.
- III.** Žaloba **se zamítá** v části, v níž se žalobce domáhal vyslovení nezákonnosti používání donucovacích prostředků během eskorty z Vazební věznice Praha – Ruzyně a při výkonu trestu odnětí svobody ve věznici.

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

IV. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

V. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Františkovi Drlíkovi, advokátovi, se sídlem náměstí Míru 9, Šumperk, **se přiznává** na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů částka **21.509 Kč**, která bude vyplacena z účtu Městského soudu v Praze ve lhůtě 30 dní od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu a žaloba

1. Žalobce se původně dvěma samostatnými žalobami u Městského soudu v Praze (pod sp. zn. 10 A 109/2019 a 10 A 110/2019) domáhá ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením žalované Vězeňské služby. Ten má spočívat v tom, že žalovaná při eskortě žalobce z Vazební věznice Praha – Pankrác a z Vazební věznice Praha – Ruzyně k soudním jednáním, při soudních jednáních a při předvedení a každém vyvedení z cely ve věznici používá donucovací prostředky dle § 17 odst. 2 písm. c), e), h) zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky (dále jen „*zákon o vězeňské službě*“). Žalovaná u soudních jednání nesnímá žalobci pouta na rukách, čímž žalobci dle jeho tvrzení „*při jednání u soudu bez právního zastoupení brání aktivní obhajobě a porušuje práva žalobce. Tedy bezdůvodně zasahuje do jeho sféry a vystavuje jej nelidskému a ponižujícímu zacházení.*“ Žalobce se domáhal vyslovení nezákonnosti, upuštění a zákazu pokračování v zásahu a omluvy žalované za zásah.

II. Vyjádření žalované

2. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že o tom, jestli se při jednání u soudu ponechají žalobci pouta na rukou, rozhoduje předseda senátu (samosoudce) soudu sám, a to na základě podané „*Žádosti o ponechání donucovacích prostředků při řízení před soudem a dále po celou dobu konání hlavního líčení*“, tak jak to vyplývá např. z ustanovení § 42 odst. 5 NGR 23/2014 o vězeňské a justiční strážní. Platí také, že „*k propustce vyhotovené za účelem eskorty k soudnímu řízení se připojí žádost o provedení eskorty, případně informace pro rozhodnutí předsedy senátu (samosoudce) soudu o ponechání donucovacích prostředků v jednacím síni, popřípadě další dokumenty důležité z hlediska bezpečného a včasného provedení eskorty*“. Jinými slovy, na základě takto nastavených pravidel si soud vyhodnotí bezpečnost rizika sám a rozhodne, zda se žalobci během soudního řízení ponechají donucovací prostředky v podobě např. pout či pout s opaskem.
3. Pokud pak žalobce jako zásah do svých práv považuje to, že je k soudnímu jednání „*předváděn v poutech a doprovázen psododem se služebním psem*“, žalovaná uvedla, že žalobce při občanskoprávním řízení u soudu ze dne 17. 7. 2017 slovně napadal předsedkyni senátu Městského soudu Praha JUDr. Kateřinu Radkovskou, a proto byla ve Vazební Věznici Pankrác, v rámci porady bezpečnostní komise Vazební věznice Praha – Pankrác, přijata bezpečnostní opatření. Při dalším soudním jednání dne 27. 11. 2017 požádala JUDr. Kateřina Radková o přítomnost eskorty po celou dobu studia spisu žalobce. Dne 9. 7. 2018 obdržel ředitel Vazební věznice Praha-Pankrác, plk. Mgr. Pavel Dresler písemnou informaci z Městského státního zastupitelství od státní zástupkyně JUDr. Simony Šnejdárkové, ve které bylo uvedeno, že dne 2. 7. 2018 učinil žalobce vůči Městskému státnímu zastupitelství podání, ve kterém naznačoval možnost horšího chování u soudu než v případě soudního jednání dne 30. 11. 2017, kdy žalobce v tento den v průběhu občanskoprávního řízení, po rozhodnutí senátu o ponechání donucovacích prostředků v jednacím síni, upozornil senát, že mu Vězeňská služba umožnila přinést zbraň, přičemž předložil předmět, který podle jeho názoru mohl sloužit k napadení nebo útěku. S ohledem na časté eskorty žalobce za účelem účasti na soudních jednáních státní zástupkyně touto informací upozornila Vazební

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

věznici Praha- Pankrác i Vazební věznici Praha – Ruzyně na možné budoucí násilné projevy v chování žalobce.

4. Vzhledem k výše uvedenému a k specifickému profilu žalobce, tj. trestná činnost žalobce (trestný čin proti životu a zdraví), vedení v indexu útěkářů a nebezpečných osob, charakteristika vězněné osoby (napadení příslušníka Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky), charakteristiky odborných zaměstnanců oddělení výkonu a vazby či oddělení výkonu trestu vězněné osoby (žalobce nespolupracuje, je agresivní), poznatků orgánů činných v trestním řízení (možné vysvobození při eskortě, plánovaný útěk žalobce), poznatků oddělení vězeňské stráže (žalobce již byl nejméně jedenkrát eskortován a choval se agresivně, nespolupracoval), byly při eskortách vůči žalobci použity minimální donucovací prostředky. Těmi jsou podle § 42 odst. 4 a § 44 odst. 2 NGR pouta. Každé poutání má stanovený minimální právní rámec a o dalších kumulovaných prostředcích rozhoduje vždy kompetentní příslušník Vězeňské služby na základě poznatků a zákona.
5. Žalovaná rovněž přiblížila osobnostní profil žalobce, a to na základě zkušeností s osobností žalobce ve Vazební věznici Praha-Ruzyně.

III. Jednání ve věci

6. Jednání ve věci se konalo dne 29. 6. 2020. Žalobce na žalobě setrval, poukázal na to, že předváděn je s pouty a se služebním psem nejen k soudům, ale i ve věznici, přičemž má za to, že tato opatření nejsou přiměřená. Žalovaná setrvala na svém procesním postoji.
7. Městský soud provedl na jednání důkazy – relevantními částmi nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 23/2014 o vězeňské a justiční strážci (dále jen „NGŘ“), relevantními částmi nařízení ředitele vazební věznice Praha – Ruzyně č. 35/2014 (dále jen „Nařízení č. 35/2014“), sdělením Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 9. 7. 2018, dvěma dopisy žalobce ředitele Vazební věznice Praha – Ruzyně ze dne 10. 5. 2019, vyjádřením ředitele Vazební věznice Praha – Pankrác ze dne 17. 6. 2020 a vyjádřením ředitele Vazební věznice Praha – Ruzyně ze dne 15. 6. 2020, zařazením žalobce do přehledu vězněných osob s bezpečnostními poznatky ve Vazební věznici Praha – Ruzyně ze dne 17. 1. 2019, rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 6 Tdo 1458/2015.
8. Městský soud dále vycházel ze spisu vedeného Vazební věznici Praha – Pankrác sp. zn. VS-73481/ČJ-2020-800012-STG ke stížnosti žaloby na nesprávné jednání příslušníků Vězeňské služby ČR mj. týkající se používání donucujících prostředků vůči žalobci. Jelikož se jedná o správní spis, dokazování se jím neprovádí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, publ. pod č. 2383/2011 Sb. NSS).
9. Vzhledem k tomu, že mezi stranami je obecně nesporné, že vůči žalobci jsou při eskortách, při soudních jednáních i při předvádění ve věznici používány donucovací prostředky a předmětem žalob je přezkoumání tohoto „generálního“ postupu žalované vůči žalobci, nikoliv posuzování zákonnosti použití donucovacích prostředků v jednotlivých případech eskorty, shledal městský soud za nadbytečné pro projednávanou věc provádět v žalobě další navrhované důkazy: spisy Městského státního zastupitelství včetně Vrchního státního zastupitelství v Praze KDT 2047/2019, KDT 2032/2019, KDT 1011/2018 (VDT 424/2018), KDT 1004/2019 (VDT 408/2019), přípisem žalobci Vazební věznice Praha – Pankrác č. j. VS – 65-91/ČJ-2018-800210-PIS či spisem veřejné ochránkyně práv sp. zn. 5083 12018/VOP/MKL, č. j. KVOP - 4252/2018, z nichž by měly dle tvrzení žalobce vyplývat některé případy, kdy byly proti žalobci použity donucovací prostředky.
10. K dalšímu návrhu žalobce městský soud na jednání provedl důkaz přípisy: zmocněnkyně pro lidská práva prof. JUDr. Heleny Válkové, CSc. ze dne 26. 8. 2019, č. j. 16912-2019-UVCR, Městského státního zastupitelství ze dne 3. 5. 2018, č. j. KDT 1011/2018-67, ze dne 16. 7. 2017, č. j. KDT

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

1011/2018 – 89, ze dne 1. 8. 2018, č. j. KDT 1011/2018-97, ze dne 1. 8. 2019, č. j. KDT 1057/2019-27, ze dne 15. 2. 2019, č. j. KDT 1004/2019 – 35, Vrchního státního zastupitelství ze dne 6. 9. 2018, č. j. VDT 424/2018 – 22, ze dne 19. 6. 2018, č. j. VDT 424/2018 – 8, ze dne 14. 10. 2019, č. j. VDT 422/2019 – 21, ze dne 23. 4. 2019, č. j. VDT 408/2019 – 9, z nichž vyplývají závěry Městského státního zastupitelství a Vrchního státního zastupitelství o šetření podnětů žalobce ve věci používání donucovacích prostředků žalované vůči žalobci.

11. Městský soud na jednání taktéž provedl důkaz účastnickým výslechem žalobce.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

12. Městský soud v Praze věci žalobce sp. zn. 10 A 109/2019 a 10 A 110/2019 usnesením ze dne 23. 6. 2020 spojil ke společnému projednání, neboť shledal, že obě věci spolu úzce souvisejí v osobách procesních stran, předmětu řízení i ve skutkových okolnostech.
13. K věci samé podle ustanovení § 82 s. ř. s. platí, že „[k]aždý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.“ Podle ustanovení § 87 odst. 1 s. ř. s. platí, že „[s]oud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.“ Podle ustanovení § 87 odst. 2 věty první s. ř. s. platí, že „[s]oud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo broží-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.“
14. Z ustanovení § 82 s. ř. s. vyplývá, že pro závěr o tom, že žalobce je k podání žaloby aktivně legitimován, je třeba splnit následující předpoklady: Žalobce musí být přímo (1) zkrácen na svých právech (2) nezákonným (3) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle ustanovení § 82 a následujících s. ř. s. soudem poskytnout (obdobně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 – 65).
15. Podle ustanovení § 84 odst. 1 s. ř. s. platí, že „[ž]aloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.“ Podle ustanovení § 84 odst. 2 s. ř. s. platí, že „[ž]meškání lhůty nelze prominout.“
16. Městský soud jako výchozí posoudil otázku, v jakém jednání žalobce vlastně považuje nezákonný zásah žalované. Žalobce totiž v žalobě nespécifikoval konkrétní jednání žalované při použití donucovacích prostředků, vůči kterému se domáhá ochrany (např. kterého dne a při jaké příležitosti). Vycházejí z obsahu žaloby, následných doplnění i vlastního vyjádření na jednání je městský soud toho názoru, že žalobce se snaží domoci ochrany proti tomu, že žalovaná vůči žalobci vůbec používá donucovací prostředky obecně, tj. nikoliv v jednotlivých konkrétních případech (jež žalobce nijak ani neoznačil). Tuto úvahu pak podporuje i to, že žalobce již před podáním žaloby opakovaně podával podněty k Městskému státnímu zastupitelství v Praze a Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze, v nichž si opakovaně stěžoval právě na obecné používání donucovacích prostředků proti jeho osobě při eskortách a soudních jednáních. Konečně, pokud se žalobce domáhá toho, aby soud zakázal žalované pokračovat v jejím jednání, tento požadavek rovněž svědčí tomu, že žalobce se snaží domoci toho, aby žalovaná obecně od nepřiměřeného používání donucovacích prostředků do budoucna upustila.
17. Z obsahu žaloby, dokazování, výslechu žalobce i vyjádření žalované pak vyplývá, že žalovaná vůči žalobci používá donucovací prostředky dlouhodobě minimálně od roku 2017 s tím, že žalobce byl v roce 2019 ve Vazební věznici Praha - Ruzyně zařazen do seznamu osob s bezpečnostními

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

poznatky. Žalovaná pak při rozhodování o použití donucovacích prostředků vychází z dosavadních poznatků o žalobci.

18. Městský soud je proto toho názoru, že napadané jednání žalované – používání donucovacích prostředků - představuje trvající zásah – je totiž zjevné, že žalovaná při každém použití donucovacích prostředků vychází z předchozích poznatků o osobě žalobce a její přesvědčení o potřebnosti a zákonnosti používání donucovacích prostředků tak vůči žalobci stále trvá. Jelikož jde o zásah trvající, lze subjektivní lhůtu odvíjet až od ukončení takového zásahu (obdobně srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2018, č. j. 1 Azs 257/2018 - 36 ze dne 12. 4. 2019, č. j. 4 Azs 239/2018 – 34). Jelikož takový zásah v době podání žaloby nebyl ukončen a stále trval, subjektivní lhůta nepočala ani běžet. Žaloba tedy není opožděná, je tedy podána včas.
19. Městský soud v dalším kroku posoudil, zda všechna napadaná jednání při používání donucovacích prostředků mohou být přičítána žalované Vězeňské službě. Žalobce se totiž v souvislosti s používáním donucovacích prostředků domáhá ochrany proti třem typům jednání, které jsou od sebe vzájemně oddělitelné: **1)** při jednání soudů, **2)** při eskortách na tato jednání, při **3)** předvádění žalobce ve věznici.
20. Pokud jde o užití donucovacích prostředků při jednání soudů, pravomoc rozhodnout o jejich ponechání předváděné osobě vyplývá z ustanovení § 12 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., jednacího řádu pro okresní a krajské soudy. Podle § 12 odst. 1 jednacího řádu platí, že při použití pout, předváděcích řetízků a dalších donucovacích prostředků předváděných osob se orgány Vězeňské služby předně řídí zvláštními předpisy. Podle odstavce 2 téhož ustanovení pak platí, že „*po dobu přítomnosti v jednací síni se předvedeným donucovací prostředky snímají. Ponechat, případně je znovu přiložit, lze jen na pokyn předsedy senátu (samosoudce). Při rozhodování o takovém opatření zvaží předseda senátu (samosoudce) zejména, zda podle dostupných informací o předváděném je dáno důvodné podezření z pokusu o útěk, napadení přítomných osob nebo jiného násilného jednání. Ponechání nebo znovupřiložení donucovacích prostředků se uvede v protokolu o jednání.*“
21. Jelikož uvedené opatření (ponechání donucovacích prostředků) činí předseda senátu v rámci soudního řízení za účelem zachování důstojnosti jednání, vystupuje zde soud v pozici orgánu moci soudní, nikoliv jako správní orgán. Odškodnění za eventuální zásah do práv žalobce nesprávným úředním postupem (tj. nesprávným ponecháním donucovacích prostředků při jednání, ač na to nebyly dány předvídané důvody) v občanském soudním řízení se pak může žalobce domáhat postupy podle zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Projednání navazující žaloby však není svěřeno soudům ve správním soudnictví, ale toliko soudům rozhodujícím soukromoprávní spory (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2005, čj. Na 12/2005-8). Městský soud současně podotýká, že žalovaným správním orgánem by podle § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. bylo Ministerstvo spravedlnosti. Podle § 14 odst. 2 a 3 zákona by pak byl žalobce před podáním žaloby povinen uplatnit svůj nárok nejdříve právě u tohoto správního orgánu; ze žaloby v právě projednávané věci však vůbec nevyplyvá, že by žalobce takto vůbec postupoval.
22. Ochrany proti postupu soudu při ponechání donucovacích prostředků při jednání soudu by se případně žalobce mohl domáhat i prostřednictvím ústavní stížnosti (jako tomu bylo v případě nálezu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 366/14). I v tomto případě by však pravomoc správnímu soudu k projednání ústavní stížnosti nesvědčila, neboť pravomoc projednat ústavní stížnost svědčí pouze Ústavnímu soudu (§ 72 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu).
23. Městský soud nemůže předjímat, kterého z prostředků procesní obrany žalobce podanou žalobou u městského soudu vlastně zamýšlel využít a není mu ani známo, jaký postup zvolil mimo řízení u městského soudu, tj. zda zvolil postup podle § 14 zákona č. 82/1998 Sb. Jelikož je však zjevné, že žalobce se u zdejšího soudu hodlal domáhat ochrany svých práv žalobou (tj. nikoliv ústavní stížností), městskému soudu nezbyvá, než obecně konstatovat, že k projednání žaloby na odčinění zásahu způsobeného předsedou senátu není soud ve správním soudnictví věcně příslušný a tato

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

pravomoc z vyložených důvodů náleží soudům rozhodujícím v soukromoprávních sporech. V této části se proto žaloba pro nedostatek pravomoci soudů ve správním soudnictví odmítá podle § 46 odst. 2 s. ř. s.

24. Vzhledem k tomu, že k přezkoumání opatření předsedy senátu o ponechání donucovacích prostředků osobě při soudním řízení není soud ve správním soudnictví vůbec příslušný, nemohlo být a nebylo pro jeho rozhodování nijak relevantní, že Vrchní státní zastupitelství dne 19. 6. 2018, pod č. j. VDT 424/2018 – 8 a v návaznosti na to i Městské státní zastupitelství dne 16. 7. 2018, pod č. j. KDT 1011/2018 – 89 (k tomu viz níže) připustilo, že při jednáních v občanskoprávních sporech mělo být žalobci dočasným sejmutím pout umožněno alespoň činit si při soudním jednání poznámky a dle tvrzení žalobce tomu tak při jednáních v následných soudních sporech nadále přesto nebylo.
25. Městský soud k tomu nicméně uvádí alespoň tolik, že z citovaného ustanovení § 12 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., jednacího řádu pro okresní a krajské soudy vyplývá toliko, že předseda senátu při rozhodování o ponechání donucovacích prostředků zvaží poznatky, které má o osobě k dispozici. Rozhodné poznatky jistě mohou pocházet od žalované, z citovaného ustanovení však nijak nevyplývá, že by jimi předseda senátu byl obligatorně vázán. Soud tak může vycházet i z jiných (např. z vlastních negativních předchozích) poznatků o předváděné osobě. Pokud tedy jsou ponechávány opatřením předsedy senátu žalobci pouta během jednání, nemusí to ještě nutně znamenat, že tak předseda senátu učinil jen a pouze na základě poznatků od žalované. Městský soud je taktéž názoru, že při úvahách o ponechání donucovacích prostředků je dle § 12 jednacího řádu rozhodující pouze to, že je toto opatření odůvodněno poznatků o předváděné osobě; podle názoru městského soudu by však zásadě neměl být činěn rozdíl v užití tohoto opatření dle toho, zda se předváděná osoba u soudu účastní občanského, správního či trestního řízení.
26. Pokud jde o užití donucovacích prostředků během eskort na soudní jednání a při předvádění ve věznicích, jednotlivé úkony vězeňské služby jako ozbrojeného bezpečnostního sboru/mj. předvedení a eskorta osob - srov. § 1 odst. 1 a § 2 odst. 1 písm. c) zákona o vězeňské službě/provádějí její příslušníci zařazení k výkonu služby do konkrétní věznice. Aby věznice mohly při eskortě a předvádění osob konat jako samostatný správní orgán, musel by tuto pravomoc věznicím svěřit právě zákon (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 4 As 269/2018 – 15). Zákon o vězeňské službě stanovuje, že správním orgánem je podle § 1 odst. 4 zákona pouze vězeňská služba. Plnění úkolů ozbrojeného bezpečnostního sboru, jak je definuje ustanovení § 1 odst. 1 a § 2 zákona o vězeňské službě, pak zákon svěřuje výslovně vězeňské službě, nikoliv jednotlivým věznicím. Pravomoc k provedení eskorty odsouzených osob a k použití donucovacích prostředků při této činnosti a při předvádění žalobce ve věznici svěřuje tak zákon právě žalované Vězeňské službě jakožto správnímu orgánu.
27. Ze zmíněných jednání při použití donucovacích prostředků vůči žalobci, je tedy městský soud nadán pravomocí přezkoumat zákonnost jednání žalované Vězeňské služby při eskortách k soudu a o užití donucovacích prostředků ve věznici. Není přitom pochyb, že tato jednání nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 s. ř. s., jsou zásahem a jsou namířeny přímo proti žalobci, který jím je zkrácen na svém právu na osobní svobodu, nedotknutelnost osoby, svobody pohybu a k aktivní obhajobě.
28. Z provedeného dokazování vyplynulo, že žalobce byl rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 6 Tdo 1458/2015 pravomocně odsouzen za pokus zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku k § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) trestního zákoníku. Za toto jednání mu byl uložen trest odnětí svobody v délce 15 let ve věznici se zvýšenou ostrahou. Nejvyšší soud již v tomto v rozsudku (tj. v roce 2016) mj. konstatoval poznatky o osobnostním profilu žalobce - motivem trestněprávního jednání žalobce byla snaha na sebe upozornit a zviditelnit se (histrionství), což potvrzuje i komplexní zhodnocení osobnosti žalobce založené ve spisu sp. zn. VS-73481/CJ-2020-800012-STG, které vychází z poznatků odborných osob, které

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

vyšetřovaly osobu žalobce (k tomu viz níže). Dále Nejvyšší soud hodnotil, že obviněný v průběhu řízení neprojevil skutečnou lítost nad spácháním trestného činu, ale naopak opakovaně vyjádřil lítost nad tím, že k jím zamýšlenému následku, resp. účinku (smrti poškozeného) nedošlo, a před soudy nižších stupňů (s výjimkou závěru veřejného zasedání před odvolacím soudem) deklaroval, že na svobodě bude tuto trestnou činnost opakovat. Na základě zjištění plynoucích ze znaleckého posudku o duševním stavu žalobce, resp. jeho osobnosti, Nejvyšší soud shledal, že možnosti nápravy jsou velmi ztížené.

29. Žalobce uložený trest vykonává ve Věznici Xxx. Z této věznice je žalobce přemíst'ován za účelem účasti na soudních jednáních mj. do Vazební věznice Praha - Pankrác a Vazební věznice Praha - Ruzyně. Mezi stranami je pak nesporné, že žalovaná vůči žalobci při eskortách v různé kombinaci používá donucovací prostředky, jak je specifikoval žalobce v žalobě – pouta, pouta s poutacím pásem a služebního psa.
30. Na používání těchto donucovacích prostředků si žalobce opakovaně stěžoval u státních zastupitelství, která ve věcech těchto podnětů činila v rámci své dozorové pravomoci opakovaná šetření. Městské státní zastupitelství v Praze ve vyrozumění ze dne 3. 5. 2018, č. j. KDT 1011/2018 – 67, při šetření podnětu žalobce ve věci používání donucovacích prostředků při eskortách z Vazební věznice Praha - Pankrác k soudním jednáním shledalo, že Vězeňská služba za účelem použití donucovacích prostředků přihlížela především k tomu, že žalobce byl od 26. 9. 2014 do 9. 1. 2018 veden ve věznici Xxx v kategorii osob jako možný pachatel násilí, tedy osoba, u které jsou spatřovány sklony k agresivnímu jednání nebo páčání násilí. Rovněž Vězeňská služba přihlížela k nevhodnému chování žalobce při jednání u Městského soudu v Praze dne 17. 7. 2017 a k obsahu dopisu ze dne 27. 11. 2017 adresovaného řediteli Vazební věznice Praha – Pankrác, ve kterém žalobce naznačil možnost útěku či jiného nezákonného jednání v průběhu eskorty k Městskému soudu v Praze dne 30. 11. 2017. Podnět žalobce městské státní zastupitelství neshledalo důvodný, co se týče používání donucovacích prostředků, naopak částečně důvodný byl v části jiného druhu pochybení žalované, neboť žalobci se na jednání 30. 11. 2017 podařilo přinést část přičky postele. Vrchní státní zastupitelství ve vyrozumění ze dne 19. 6. 2018, č. j. VDT 424/2018 – 8 uznalo, že poutání během civilního jednání, a tím znemožněné činění si poznámek, „*je dostatečně závažným argumentem, jenž by mohl svědčit pochybení při poutání během soudních řízení*“. Vrchní státní zastupitelství proto věc vrátilo v této části k došetření městskému státnímu zastupitelství, aby tak bylo možné teprve učinit závěr, zda vězeňská služba pochybila, pokud neumožnila žalobci plnohodnotnou účast u jednání.
31. Městské státní zastupitelství v Praze v následném vyrozumění ze dne 16. 7. 2018, č. j. KDT 1011/2018 – 89 se při šetření podnětu žalobce ve věci používání donucovacích prostředků při eskortách z Vazební věznice Praha - Pankrác k soudním jednáním ztotožnilo s dřívějšími výše uvedenými zjištěními o důvodech ponechání donucovacích prostředků u žalobce, avšak nově shledalo, že omezení spočívající v užití pout bylo již uvolněno v průběhu civilního soudního řízení tak, aby si žalobce mohl činit poznámky. S tímto zjištěním tedy již další opatření městské státní zastupitelství nečinilo. Toto vyřízení podnětu žalobce shledalo za dostatečné i Vrchní státní zastupitelství ve vyřízení ze dne 6. 9. 2018, č. j. VDT 424/2018 – 22. Městský soud v této souvislosti znovu podotýká, že otázku zákonnosti a přiměřenosti ponechání donucovacích prostředků při soudních jednáních není z výše vyložených důvodů příslušný posuzovat; pro rozhodnutí v projednávané věci, jejímž předmětem je posuzování zákonnosti užití donucovacích prostředků při eskortách na jednání a předvádění ve věznicích, tedy tyto závěry městského i vrchního státního zastupitelství nejsou rozhodné.
32. Městské státní zastupitelství pak již později ve vyrozumění ze dne 1. 8. 2019, č. j. KDT 1057/2019 – 27 při šetření podnětu žalobce ve věci stanovených bezpečnostních opatření ve Vazební věznici Praha – Ruzyně shledalo, že tato opatření byla přijata důvodně. O tom svědčí podle městského státního zastupitelství to, že žalobce byl v této věznici zařazen do seznamu osob dle Nařízení ředitele Vazební věznice č. 35/2014, dále z toho, že při prohlídce dne 24. 1. 2019 byl u žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

nalezen kovový vrut o délce 5 cm a dopis, ve kterém žalobce uváděl, že jej chtěl použít při napadení či k útěku a obdobná situace dne 14. 3. 2019, kdy byl u žalobce nalezen příborový nůž s papírem „*příprava a plán napadení a útěku*“. Dále městské státní zastupitelství poukázalo na dopisy adresované řediteli vazební věznice ze dnů 6. 5. a 10. 5. 2020, ve kterých žalobce zdůraznil nebezpečnost a nevyzpytatelnost chování na soudních jednáních. Toto vyřízení podnětu shledalo jako dostatečné i Vrchní státní zastupitelství v Praze ve vyrozumění ze dne 14. 10. 2019, č. j. VDT 422/2019 – 21.

33. Městské státní zastupitelství v Praze ve vyrozumění ze dne 15. 2. 2019, č. j. KDT 1004/2019 – 35 při šetření dalšího podnětu žalobce ve věci používání donucovacích prostředků při eskortách z Vazební věznice Praha - Pankrác k soudním jednáním odložilo tento podnět již jako nedůvodný s tím, že městské státní zastupitelství není oprávněno zasahovat do bezpečnostních opatření či organizace eskort Vězeňské služby. Městské státní zastupitelství shledalo, že během studia spisu bylo zachováno právo žalobce činit si výpisky ze spisu tím, že mu byla uvolněna pouta. Vyřízení tohoto podnětu jako dostatečného shledalo i Vrchní státní zastupitelství v Praze ve vyrozumění ze dne 23. 4. 2019, č. j. VDT 408/2019 – 9. Vrchní státní zastupitelství poukázalo na preventivnost užití donucovacích prostředků a shledalo, že „*s ohledem na exces žalobce s pronášením předmětů a komentářům k tomu je celkem bez problémů odůvodnitelné poutání žalobce i to, že soud nevyslyšel žádost o sejmutí pout.*“
34. I z dalšího dokazování ve věci vyplynulo potvrzení již zmíněného, tj. že žalobce svým jednáním opakovaně zavedl příčinu k použití donucovacích prostředků při eskortě a při soudních jednáních – dne 30. 11. 2017 v průběhu jednání soudu v jednacím sále upozornil senát, že mu Vězeňská služba umožnila přinést zbraň, přičemž předložil předmět, který může sloužit k napadení nebo k útěku – přičku od postele, kterou pronesl z Vazební věznice Praha – Pankrác.
35. Ředitel Vazební věznice Praha – Ruzyně Mgr. Dresler ve vyjádření ze dne 17. 6. 2020 rovněž poukázal na to, že dne 17. 7. 2017 žalobce slovně napadl předsedkyni senátu JUDr. Radkovskou, ta požádala na dalším soudním jednání dne 27. 11. 2017 o přítomnost eskorty po celou dobu studia spisu žalobcem. Na základě ústních a písemných poznatků Vězeňské služby, charakteristiky vězně ve Vězeňském informačním systému a posudků odborných zaměstnanců pak byla předsedkyni senátu ponechána informace pro rozhodnutí o ponechání donucovacích prostředků v jednacím sále, které vyhověla. Ředitel nicméně zmiňuje i to, že vzhledem ke slušnému chování žalobce během soudních jednání a po dobu pobytu ve Vazební věznici Praha – Pankrác žalobce dne 7. 2. 2017 s poutacím opaskem.
36. Oproti tomu dopisem ze dne 2. 8. 2018 žalobce upozornil Městské státní zastupitelství na možné horší chování při jednání než dne 30. 11. 2017, o čemž obratem Městské státní zastupitelství informovalo Vazební věznici Praha – Pankrác a Praha – Ruzyně.
37. Následkem toho byl žalobce dne 17. 1. 2019 zařazen do přehledu vězněných osob s bezpečnostními poznatky ve Vazební věznici Praha – Ruzyně. Žalobce ve svém jednání pokračoval - ve dnech 24. 1. 2019 byla u žalobce nalezena příslušníkem Vězeňské služby České republiky nepovolená věc (kovový vrut cca 5cm) a dopis, v němž se žalobce doznává, že předmět chtěl užít k útěku či napadení příslušníků Vězeňské služby. Dne 14. 3. 2019 byla provedena v objektu Vazební věznice Praha-Ruzyně další důkladná osobní prohlídka žalobce, kdy na vnitřní straně syntrové blůzy našel v oblasti prsou příslušník Vězeňské služby přilepený příborový nůž a 2 listy potrhaného a rukou popsaného textu papíru z obou stran velikosti A5, s nadpisem: Příprava a plán napadení a útěku, kde žalobce popisuje, jakým způsobem by provedl napadení eskorty a útěk. Dne 6. 5. 2019 a následně 10. 5. 2019 byly Vazební věznici Praha-Ruzyně doručeny dva dopisy žalobce adresované řediteli Vazební věznice, kde jmenovaný zdůrazňuje nebezpečnost a nevyzpytatelnost svého chování při soudním líčení. Poukazuje na svá jednání ze dne 24. 1 a 14. 3. 2019 a na to, že toto jednání žalobce je vyšetřováno (tuto skutečnost později potvrdil ve svém vyjádření i ředitel vazební věznice Praha – Ruzyně). Žalobce zde žádá o zvýšené bezpečnostní opatření k jednání u Městského soudu v Praze dne 10. 6. 2019, upozorňuje, že bez zvýšených

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

bezpečnostních opatření „garantuje problémy“, plánuje útok a případný útěk, s tím, že se „má za co mstít“.

38. Ze spisu vedeného Vazební věznicí Praha – Pankrác ke stížnosti (žalobě) na jednání příslušníků Vězeňské služby spočívajícím v používání donucovacích prostředků při eskortách a soudních jednáních sp. zn. VS-73481/ČJ-2020-800012-STG poté vyplývají skutečnosti o komplexním hodnocení osobnosti žalobce. V části vzdělání a výchova je k osobě žalobce od zpracovatelů Mgr: D. V. ze dne 14. 6. 2016 a PhDr. J. J. ze dne 8. 6. 2016 uváděno, že „často vyhrožoval a zastráhal druhé, začínal rvačky a šarvátky, projevoval fyzickou agresi k lidem, od dětství zaznamenávány opakované fyzické útoky proti vrstevníkům, nejprve motivovány snahou zviditelnění, postupně ideologická motivace, příklon k extremismu“, v části osobnost a chování se uvádí, že „pravidla a normy porušuje opakovaně, je iniciátorem takových situací.“ Charakteristiky žalobce (č.l. 18 a násl. spisu) jako vězně od xxx Mgr. J. Š. (25. 9. 2014) a Mgr. K. T. (14. 3. 2015), xxx W. (11. 7. 2017), xxx Mgr. et Mgr. V. J. (5. 12. 2017) vypovídají pro období od 8. 9. 2014 do 5. 12. 2017 o tom, že žalobce se v několika případech projevil vůči spoluvězněm agresivně, vyhrožoval jim násilím, dopustil se fyzického i slovního násilí mezi vězňenými osobami.
39. Z účastnického výsledku žalobce vyplynulo, že výkon trestu odnětí svobody vykonával původně ve Věznici Xxx bez kázeňských problémů. Následně byl převeden do Věznice Xxx a předváděn k soudům. V roce 2017 při předvádění z Vazební věznice Praha - Pankrác k prvnímu jednání o obnově procesu byly použity vůči žalobci maximální donucovací prostředky bez jakéhokoliv odůvodnění. Velitel eskorty k tomu žalobci sdělil, že poznatky o žalobci uvádí, že je agresivní, donucovací prostředky mu proto neuvolní a že je to na rozhodnutí předsedkyni senátu - ta poté dala na „průvodku“ a pouta žalobci nesundala. Vůči předsedkyni však hanlivě nevystupoval. Po návratu do Věznice Xxx byly žalobci přiloženy pouta na nohy, ty jsou vůči žalobci používány tak, že mu znemožňují pohyb, nohy má zakrvácené a oteklé, má otisky, hlásil to a má to ve zdravotnické dokumentaci. Žalobce nepopírá oprávněnost použití těchto pout, avšak nikoliv tímto způsobem. Vazební věznice Praha - Pankrác v poslední době sice nepoužívá při předvádění pouta na rukách, ale žalobce je předváděn se psem. Řediteli sice oznámil, že přinese zbraň k soudu, ale to proto, že nerespektuje názor veřejného ochránce práv; žalobce poukázal na to, že NGR by mělo být zrušeno, o čemž se v současnosti pře veřejný ochránce práv a generální ředitel žalované. Žalobce následně k soudu přinesl železnou tyč (žalobce u jednání ukázal na rukou rozměr mezi 20 – 30 cm – pozn. městského soudu). Soud poté ponechal žalobci pouta, postižení za to byli příslušníci žalované. Od té doby byl žalobce ve Vazební věznici Praha – Pankrác jedenkrát, to proběhla u žalobce prohlídka, o níž měl žalobce za to, že byla na hranici ponižujícího zacházení. Žalobce uvedl, že se obrátil na všechny možné orgány, které mu daly za pravdu v tom, že pokud žalovaná použila nepřiměřené donucovací prostředky, byla povinna od nich upustit. Nikdo však jeho situaci neřešil, na protest proto musel pronést zbraň. Od té doby jezdí do Vazební věznice Praha – Ruzyně, kde ho zařadili do kategorie osob s bezpečnostními poznatky s opatřeními, které z toho podle Nařízení č. 35/2014 vyplývají. Žalobce chápe tato opatření při eskortě, ne však poutání při předvádění ve věznici, při sprchování, při telefonování, při volbách, vycházce a nechápe použití služebního psa. Má za to, že je to následek toho, že oznámil nepřiměřené použití donucovacích prostředků, upozornil na to a je za to trestán. Nalezení ocelového vrutu a jídelního příboru při osobní prohlídce bylo proto, že žalobci nebylo vysvětleno, proč je na nějakém seznamu, proč je vůči němu takto postupováno. Věznice si na něm hojí afekty, opatření se stupňují, podle žalobce jenom proto, že se žalobce využil prostředky, které mohl. Žalobce nikdy nenapadl příslušníka Vězeňské služby a nikoho jiného nenapadl. Je kladně hodnocen v současné době, má 16 kázeňských odměn a jeden kázeňský trest.
40. Městský soud při posouzení merita věci vycházel ze skutkového a právního stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (srov. § 87 odst. 1 s. ř. s.); o věci samé uvážil následovně.
41. Používáním donucovacích prostředků je zasahováno do několika ústavně garantovaných lidských práv žalobce. Podle článku 7 Listiny základních práv a svobod, je nedotknutelnost osoby a jejího soukromí zaručena a omezena může být jen v případech stanovených zákonem. Podle článku

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

8 odst. 2 věty první Listiny nesmí být nikdo stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Podle článku 10 má každý právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno. Svoboda pohybu a pobytu podle článku 14 rovněž může být omezena jen zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody. Ústavní soud rovněž v nálezu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 366/14 konstatoval, že užitím donucovacích prostředků během jednání u soudu, je bráněno osobě v aktivní obhajobě podle článku 40 odst. 3 Listiny – současně však Ústavní soud poukázal na to, že „*takové omezení je přípustné jen ochranou jiných ústavně chráněných hodnot, zejména zajištěním bezpečnosti účastníků soudního jednání i veřejnosti. Použití donucovacích prostředků v průběhu hlavního líčení by mělo být opatřením výjimečným, odůvodnitelným přednostní jiných zájmů, jež nelze bez omezení osobní svobody a integrity obžalovaného spolehlivě ochránit.*“ Ústavní soud rovněž zdůraznil, že taková opatření budou na místě např. tehdy, pokud se „*obžalovaný v minulosti opakovaně dopustil násilných deliktů, je obžalován ze zločinu mimořádné závažnosti a je-li navíc patrna jeho násilnická a vybušná povaha, popř. trpí-li vážnou duševní chorobou, jež u něho v minulosti vedla k velmi nebezpečnému agresivnímu chování a činí jeho reakce nelyžpočítatelnými.*“

42. Pokud jde o právní rámec použití donucovacích prostředků, podle § 17 odst. 1 zákona o vězeňské službě platí, že „*pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, ve věznicích pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva, v zařízeních mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a v blízkosti strážných objektů.*“ V ustanovení § 17 odst. 2 zákona jsou pod písm. a) – p) tyto donucovací prostředky vyjmenovány; jedná se mj. o c) pouta, e) pouta s poutacím opaskem, h) služebního psa, což jsou donucovací prostředky, které žalobce i žalovaná zmiňují jako prostředky pravidelně používané vůči žalobci. Podle § 17 odst. 3 zákona o vězeňské službě platí, že „*příslušník rozhoduje, který z donucovacích prostředků použije podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zázrokem. Přitom je povinen dbát, aby použití donucovacího prostředku bylo přiměřené účelu zázroku a aby jím nebyla způsobena újma zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání.*“
43. Podle § 17 odst. 4 zákona o vězeňské službě platí, že *při předvádění osoby ve výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody mimo objekt ústavu lze použít donucovací prostředky uvedené v předchozím odstavci pod písmeny b), c) a e) i bez splnění podmínek uvedených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn je použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné.*“ Dále podle § 17 odst. 5 zákona platí, že „*je-li vzhledem k předchozímu chování obviněného, chovance nebo odsouzeného důvodná obava, že by se mohl chovat násilným způsobem, lze při jeho předvádění použít donucovací prostředky uvedené v odstavci 2 písm. b), c) nebo e) i bez splnění podmínek stanovených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn takové donucovací prostředky použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné. Příslušník je oprávněn omezit volný pohyb osoby, která fyzicky napadá příslušníka nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozují majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout. Toto omezení musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba takové jednání nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání.*“
44. Použití služebního psa jako donucovacího prostředku vymezuje ustanovení § 11 NGR k užití: **a)** k zajištění bezpečnosti příslušníků, popřípadě jiných osob, **b)** jako donucovací prostředek, **d)** k zajištění bezpečnosti při provádění eskort.
45. Podle ustanovení § 34 NGR „*příslušníci jsou oprávněni k zajištění bezpečnosti použít předváděcích řetízku, pout nebo pout s poutacím opaskem proti vězněným osobám ve věznicích při předvádění, jestliže lze vzhledem k jejich předchozímu chování důvodně předpokládat násilné chování vůči jiným osobám. Při použití donucovacích prostředků je třeba přihlídnout ke zdravotnímu stavu vězněné osoby.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

46. Podle ustanovení § 41 odst. 3 NGR „o způsobu poutání eskortovaných při eskortě rozhoduje vedoucí oddělení, v době jeho nepřítomnosti službu konající vrchní inspektor strážní služby nebo velitel eskorty v případě nutnosti během eskorty. Způsob poutání je vždy evidován v informačním systému, vyznačen na propustce (v případě propustky též evidován v denním rozkaze) nebo na eskortním příkazu. Řetězková pouta lze použít ve výjimečných a odůvodněných případech, kterými jsou především poznatky o připravovaném útěku vězněné osoby, poznatky o schopnosti vězněné osoby sejmout si svěrací pouta nebo kdy vězněná osoba má takovou tělesnou konstituci nebo zdravotní indispozici, že by přiložení svěracích pout nespĺnilo svůj účel a dále případy, kdy se vězněná osoba aktuálně chová agresivním způsobem.“
47. Podle § 41 odst. 4 NGR platí, že „eskortovanému se při předvádění mimo věznici, kromě stanovených donucovacích prostředků, přikládají vždy předváděcí řetězky. Stanovisko lékaře k omezení použití donucovacích prostředků je závazné.“
48. Lze zmínit i ustanovení § 43 odst. 2 NGR podle něhož „při eskortě do mimovězeňského zdravotnického zařízení se eskortovanému přikládají minimálně pouta s poutacím opaskem, pokud vedoucí oddělení v odůvodněných případech nerozhodne jinak. Stanovisko ošetřujícího lékaře k omezení použití donucovacích prostředků je závazné.“ Podle § 44 odst. 2 NGR v rámci eskorty „za účelem umístění a přemístění se jako minimální donucovací prostředek přikládají eskortovaným pouta, vyjma případů, kdy omezení použití donucovacích prostředků doporučí lékař; stanovisko lékaře je závazné. Ve výjimečných a odůvodněných případech uvedených v § 41 odst. 3 lze eskortovaným přiložit pouta řetězková.“
49. Podle § 42 odst. 4 NGR se eskortovanému při eskortě k soudnímu řízení přikládají minimálně pouta, pokud vedoucí oddělení v odůvodněných případech nerozhodne jinak.
50. Podle článku 2 Nařízení č. 35/2014 se vězněnou osobou s bezpečnostním poznatkem rozumí taková osoba, která není vedena v Indexu útekářů a nebezpečných osob a
- 1) byla na základě poznatků vytipována jako vězněná osoba, která má sklony k agresivnímu jednání nebo páčání násilí,
 - 2) byl k této osobě získán závazný poznatek bezpečnostního charakteru od orgánu činného v trestním řízení či jiného bezpečnostního sboru,
 - 3) byl k této osobě získán závazný poznatek bezpečnostního charakteru od orgánů Vězeňské služby ČR.
51. Podle článku 5 odst. 1 Nařízení č. 35/2014 k zajištění bezpečnosti při eskortě, předvádění ve vazební věznici a dalších činnostech, lze u vězněné osoby, která je zařazena do přehledu, uplatnit mj. následující preventivní opatření:
- c) předvádění osoby realizovat se zajištěním minimálně 2 příslušníky,
 - d) při předvádění ve vazební věznici použít pouta s poutacím opaskem,
 - e) při předvádění ve vazební věznici použít pouta,
 - f) předvádění ve vazební věznici realizovat za účasti psovoda se služebním psem,
 - i) při eskortě použít pouta s poutacím opaskem,
 - j) při eskortě osobu poutat i na nobou,
 - k) eskorty provádět příslušníky se speciální výzbrojí a výstrojí.
52. Městský soud konstatuje, že žalobce byl na osobní svobodě omezen na základě trestního odsouzení, tj. na základě zákonného omezení základního lidského práva na osobní svobodu a nedotknutelnost osoby. Z výše uvedených právních předpisů především vyplývá, že vůči žalobci užití donucovacích prostředků působí jako předstízná opatření, plní preventivní funkci pro zajištění bezpečnosti, ochrany zdraví a udržení veřejného pořádku (přiměřeně srov. závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 366/2014). Pouta a poutací pás nepochybně ztěžují pohyb žalobce horními končetinami a působí jako pasivní tlumič eventuálně násilného jednání

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

eskortované osoby. Žádoucí z hlediska zájmů chráněných použitím donucovacích prostředků podle ustanovení § 17 zákona o vězeňské službě pak nepochybně je i to, aby se eskortovaná osoba i po spoutání nechovala vůči svému okolí (nepředvídatelně) násilně, nepokusila se o útěk či např. o sebepoškození. Eskortní stráž Vězeňské služby se služebním psem jsou pak při eskortě přítomni proto, aby úměrně takové situaci aktivně a bezprostředně zasáhli a nebezpečné jednání předváděné osoby, které ohrožuje život, pořádek a zdraví, odvrátili či zmírnili. Kombinace zmíněných aktivních i pasivních donucovacích prostředků pak podle názoru městského určena vede k minimalizaci potenciálního násilného a nebezpečného jednání eskortované osoby a užití této kombinace je významnější tím více, čím více je u předváděné osoby odůvodněno riziko násilného chování.

53. Z provedeného dokazování městskému soudu vyplynulo, že žalobce nepochybně vykazuje sklony k agresivitě. Žalobce byl již v roce 2016 odsouzen za zvláště závažný násilný zločin. Vůči předsedkyni senátu soudu pak v roce 2017 projevoval verbální agresivitu, později pronesl na jednání soudu zbraň, kterou mohl být nebezpečný sobě i svému okolí. Ve věznici Xxx byl jako možný pachatel násilí veden od roku 2014 do roku 2018. Jak již bylo výše uvedeno, sám žalobce následně upozornil Městské státní zastupitelství, že má v úmyslu ve svém jednání pokračovat. Dne 17. 1. 2019 byl následkem toho zařazen do přehledu vězňených osob s bezpečnostními poznatky ve Vazební věznici Praha – Ruzyně. I přes to všechno byly u žalobce i následně při osobní prohlídce v roce 2019 nalezeny předměty, které by mohly být použity jako zbraň, z obsahu papírů nalezených při osobních prohlídkách vyplývá vyhrožování útekem a napadením příslušníků eskorty. Žalobce rovněž sám poslal do Vazební věznice Ruzyně dva dopisy v květnu 2019, jimiž hrozí možným násilným jednáním.
54. Žalobce toto své jednání nepopřel, v rámci účastnického výslechu se naopak přihlásil k pronesení možné zbraně na jednání soudu a k pokusu o pronesení dalších předmětů (vrut a příborový nůž). Právě tento postoj žalobce k vlastnímu jednání byl pro posouzení věci rozhodující, neboť sám žalobce taktó upozornil na to, že jeho jednání, jež se zcela zřetelně vymyká běžnému standardu chování, bylo vědomé a chtěné. Sám žalobce tedy úmyslně, aktivně, opakovaně a dlouhodobě vytvářel poznatky žalované o možném násilném jednání nebo o úmyslu žalobce uprchnout při eskortě, bude-li mít k tomuto jednání příležitost.
55. Městský soud nemohl akceptovat obhajobu, že se žalobce tímto způsobem oprávněně bránil domnělé nezákonnosti žalované při používání donucovacích prostředků. Městskému soudu v této souvislosti nezbyvá, než žalobce poučit, že pokud volí jako prostředek nápravy domnělé nezákonnosti jednání spočívající v pronášení zbraní na jednání soudu či verbální (příp. písemné) ataky na osoby podílející se na eskortě, předvádění či na soudní jednání, tím naopak jen potvrzuje sklony k agresivnímu a nevyzpytatelnému chování a dotváří poznatky žalované o možném ohrožení života a zdraví jak sebe tak svého okolí. Pokud má žalobce za to, že donucovací prostředky jsou vůči němu používány nezákonně a nepřiměřeně, nápravy a odčinění újmy se může domáhat právními prostředky – podněty, stížnostmi k dozoru státního zastupitelství podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství nebo prostřednictvím žaloby na ochranu před zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 s. ř. s. jako v projednávané věci.
56. Městský soud vycházející ze zjištěného skutkového stavu je pak toho názoru, že není na místě podceňovat možné násilné a agresivní jednání žalobce. Již jen ty poznatky o jednání žalobce a o jeho sklonech k agresivitě, které vyplynuly z dokazování, a to ať na základě zjištění státních zastupitelství, z podkladů od žalované anebo je potvrdil sám žalobce, jsou jakožto východisko pro rozhodování žalované o používání donucovacích prostředků (příp. k doporučení pro předsedy senátů u soudních jednání o ponechání donucovacích prostředků) vůči žalobci dostatečné a věrohodné. Vzhledem k tomu, že negativní poznatky o osobě žalobce a jeho jednání jsou dlouhodobého charakteru, byť poslední prokázané excesivní jednání žalobce vůči orgánům veřejné moci (dopisy řediteli Vazební věznice Praha – Ruzyně) pochází z května 2019, ca. jednorocní

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

časový odstup od posledního v řízení prokazaného excesu podle názoru městského soudu ještě sám o sobě nepostačí k závěru, že u žalobce již pominuly důvody pro používání donucovacích prostředků.

57. Podle názoru městského soudu jsou tedy stále dány oprávněné důvody se domnívat, že při eskortě či předvádění žalobce (bez ohledu, v které konkrétní věznici) může vyvstat reálné ohrožení bezpečnosti jak žalobce, tak osob provádějících jeho eskortu. Právě pro takové případy je pak určeno užití donucovacích prostředků, jimiž jsou pouta, poutací pás či služební pes s cílem minimalizace rizika vzniku nebezpečné situace pro život a zdraví osob podílejících se na eskortě či předvádění žalobce.
58. Žalovaná by pak podle názoru městského soudu měla vyhodnocovat, zda podmínky pro užití jednotlivých donucovacích prostředků stále trvají, avšak je současně na žalobci, aby důsledky svého jednání pochopil a přijal a sám uznal, že pokud se bude navenek projevovat obdobně, bude na něj ze strany žalované (příp. dalších orgánů veřejné moci) taktéž adekvátně reagováno. Naopak, pokud z dlouhodobého hlediska dojde k nápravě chování žalobce, jistě bude na místě, aby používání donucovacích prostředků a doporučení pro předsedy senátů k ponechání donucovacích prostředků sama žalovaná zmírnila.
59. Jednání žalované spočívající v používání donucovacích prostředků během eskorty a předvádění žalobce ve věznici však za vylíčené skutkové situace, kdy panují obavy z možného násilného jednání žalobce, shledal městský soud jako přiměřené a v souladu se zákonem o vězeňské službě. Žalobu směřující proti použití donucovacích prostředků při eskortách žalobce na soudní jednání a ve věznici proto městský soud neshledal důvodnou a jako takovou ji zamítl.
60. Vzhledem k tomu, že městský soud žalobu neshledal důvodnou, nemohl posuzovat návrh na omluvu žalované vůči žalobci jakožto akcesorický požadavek k odčinění nezákonného jednání. Městský soud v Praze nicméně k tomuto návrhu dodává, že omluvu jako satisfakční prostředek za nemajetkovou újmu je možno požadovat toliko v případě úspěchu ve sporech podle zákona č. 82/1998 Sb. (srov. § 31 odst. 2 zákona). Pravomoc uložit žalované straně povinnost omluvy pak svědčí soudům rozhodujícím soukromoprávní spory a nepřísluší soudům ve správním soudnictví. Městský soud v Praze jakožto soud rozhodující v této věci ve správním soudnictví, by proto i v případě úspěchu této žaloby ani nebyl nadán pravomocí uložit Vězeňské službě za případné nezákonné jednání povinnost omluvit se žalobci a tento návrh by též musel odmítnout.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

61. Pokud jde o používání donucovacích prostředků u soudních jednání, jak již bylo výše vyloženo, žalobu v této části nelze u městského soudu projednat pro věcnou nepříslušnost, městský soud proto tuto část žaloby výrokem I. odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Pokud jde o zbývající část jednání žalované, tj. používání donucovacích prostředků při eskortách žalobce k soudním jednáním z obou zmíněných věznic a používání donucovacích prostředků ve věznicích – městský soud o těchto jednáních rozhodl samostatnými výroky v souladu s tím, jak tato jednání specifikoval žalobce v samostatných žalobách pod sp. zn. 10 A 109/2019 (eskorty z Vazební věznice Praha- Pankrác) a 10 A 110/2019 (eskorty z Vazební věznice Praha Ruzyně a používání donucovacích prostředků v této věznici). Žalobu týkající se těchto jednání žalované poté výroky II a III. zamítl jako nedůvodnou podle § 87 odst. 3 s. ř. s.
62. O nákladech řízení rozhodl městský soud výrokem IV. souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. Ve výroku I., v němž byla žaloba odmítnuta, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 3 s. ř. s.). Žalobce poté nebyl ve zbývající části věci úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl v řízení procesní úspěch, městský soud mu náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť neshledal, že by žalovanému vznikly účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

63. Městský soud v Praze usneseními ze dne 8. 4. 2020, č. j. 10 A 109/2019 – 56 a č. j. 10 A 110/2019 – 65, ustanovil žalobci zástupcem Mgr. Františka Drlíka, advokáta. Na nákladech zastupování žalobce městský soud přiznal zástupci odměnu za 3 úkony právní služby ve spojených věcech ve výši **5.100 Kč** za jeden tento úkon vše podle ustanovení § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d), g), § 12 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (příprava a převzetí věci, 2x účast na jednání dne 29. 6. 2020 v délce od 13:00 do 15:15), celkem tedy **15.300 Kč** (3 x 5100 Kč), k tomu městský soud zástupci přiznal paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon, celkem tedy **900 Kč** (3 x 300 Kč). Dále advokátovi náleží náhrada jízdních výdajů za cestu na jednání a zpět vlakem ve výši 288 Kč za jednu cestu, tj. **576 Kč** celkem. Advokátovi rovněž náleží náhrada za ztrátu času způsobená cestováním na jednání ze sídla advokáta v Šumperku a zpět /§ 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu/ ve výši 5 hodin, tj. **1000 Kč**.
64. Advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů se tedy zvyšuje o tuto částku (srov. § 35 odst. 10 s. ř. s.), tj. **3733 Kč**. K výplatě celkové částky z účtu městského soudu ve výši **21.509 Kč** (15.300 + 900 + 576 + 1000 + 3733) stanovil městský soud přiměřenou lhůtu. Náklady zastupování žalobce platí stát podle § 35 odst. 10 s. ř. s.

Poučení:

V části, v níž městský soud žalobu výrokem I. odmítl, může žalobce podat žalobu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k Obvodnímu soudu pro Prahu 2, jenž je místně příslušným soudem žalovaného Ministerstva spravedlnosti.

Proti výroku II. tohoto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze 29. června 2020

JUDr. Ing. Viera Horčicová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Šenkeříková.

